

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อบรรยายและอธิบายประสบการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

พื้นที่ศึกษา

พื้นที่การศึกษา (Research setting) ในการวิจัยครั้งนี้คือวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ห่างจากตัวกลางจังหวัดสระบุรี ประมาณ 2 กิโลเมตร มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตพยาบาล โดยผลิต 2 หลักสูตร คือหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง) มีนักศึกษาในปีการศึกษา 2546 จำนวน 412 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูล (Research participant) ในการวิจัยครั้งนี้แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือเป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เคยมีประสบการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักมาแล้วอย่างน้อย 2 ภาคการศึกษา คือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2546 จำนวน 162 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามและอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับ ชั้นปี อายุ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม และความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก
2. แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึกเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์ ดังนี้
 - 2.1 นักศึกษารู้สึกอย่างไรเมื่อทราบว่า ต้องมีการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก
 - 2.2 ในความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษา “ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักคืออะไร”

- 2.3 ในความรู้สึกของนักศึกษา “การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไร”
 - 2.4 นักศึกษารู้สึกอย่างไรในช่วงที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในวิชาแรก และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น
 - 2.5 นักศึกษามีการปรับตัวอย่างไรในการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักในช่วงแรก แล้ววิธีการปรับตัวที่คุณใช้ได้ผลหรือไม่ อย่างไร
 - 2.6 สิ่งที่จะช่วยในการปรับตัวต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักคืออะไร
 - 2.7 ปัญหาหรืออุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีอะไรบ้างและนักศึกษาแก้ปัญหานั้นอย่างไร
 - 2.8 ขณะนี้นักศึกษารู้สึกอย่างไรต่อการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เพราะเหตุใด
3. แบบสอบถามประสพการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นคำถามปลายเปิดให้นักศึกษาบรรยายความรู้สึกประสพการณ์ของตนเองในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักเกี่ยวกับความหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความรู้สึกและการปรับตัวต่อการเรียน ปัจจัยเอื้อ ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน

4. เครื่องบันทึกเสียงและเทปอัดเสียง

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มกราคม ถึง เมษายน 2546 ดังนี้

1. ประสานงานขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี
2. ประสานงานกับนักศึกษาพยาบาลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและนัดหมายวัน เวลาเพื่อขอสัมภาษณ์
3. เมื่อพบผู้ให้ข้อมูลตามวันเวลาที่นัดหมาย ผู้วิจัยแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย และการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลพร้อมทั้งขออนุญาตสัมภาษณ์ จดบันทึก และบันทึกเทป เมื่อผู้ให้ข้อมูลอนุญาตด้วยวาจายินยอมให้สัมภาษณ์จึงดำเนินการสัมภาษณ์ โดยพูดคุยด้วยเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างความคุ้นเคย และไว้วางใจ จากนั้นจึงสัมภาษณ์เจาะลึก โดยให้ผู้ให้ข้อมูลบอกเล่าความรู้สึก ประสพการณ์ ภาวะการณ์ต่าง ๆ ในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักตามแนวคำถามการสัมภาษณ์ เจาะลึก

4. บันทึกคำสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งโดยถอดเทปเป็นข้อความเชิงบรรยาย และเมื่อตรวจสอบพบว่าข้อมูลยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจะนำข้อความนั้นไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนนั้นอีกครั้งจนสามารถเข้าใจตรงกัน

5. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของข้อมูลโดยนำข้อมูลทั้งหมดที่สรุปความหมายไปให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องของข้อมูลว่าเป็นจริงและตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลต้องการจะสื่อให้ผู้วิจัยทราบ

6. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนต่อไปจนกระทั่งได้คำตอบที่ซ้ำกันกับผู้ให้ข้อมูลที่สัมภาษณ์มาแล้วแสดงว่าข้อมูลอิ่มตัวหรือได้ข้อมูลเพียงพอแล้ว จำนวนทั้งหมด 15 คน

7. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้แบบสอบถามประสบการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักโดยให้นักศึกษาพยาบาลจำนวน 162 คน เขียนบรรยายประสบการณ์ของตนเองในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักเกี่ยวกับ ความหมาย ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความรู้สึกและการปรับตัวต่อการเรียน ปัจจัยเอื้อ ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีนี้ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักและเป็นการยืนยันความอิ่มตัวของข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมที่แตกต่างจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพในขณะที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและหลังจากรวบรวมข้อมูลได้เพียงพอแล้วจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยอ่านข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามทั้งหมด คัดคำหรือประโยคที่เกี่ยวข้องกับคำถามการศึกษา และวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มข้อมูล (Thematic content analysis)